

економічні тенденції, щоб забезпечити стабільність пенсійного забезпечення. Аналітичні дані дозволяють урядам приймати обґрунтовані рішення щодо майбутніх пенсійних виплат та можливих реформ системи.

Отже, цифровізація створює нові можливості для забезпечення права громадян на пенсійне забезпечення, роблячи цей процес більш зручним, прозорим та доступним. Вона покращує комунікацію між пенсійними органами та громадянами, знижує рівень бюрократії, підвищує швидкість і точність обробки пенсійних виплат, а також сприяє захисту прав пенсіонерів через доступ до інформації та можливість оперативного реагування на проблеми.

Список використаних джерел

1. Шевчук Н. В. Інноваційні підходи до вирішення проблем пенсійного забезпечення населення в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 4 (108). С. 329–336.

Скрильник О. О.,
к.ю.н., доцент кафедри
публічного управління, адміністрування та права,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

ПРОМІЖНІ РЕПАРАЦІЇ ДЛЯ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА, ВЧИНЕНОГО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ РФ

В умовах збройних конфліктів, включаючи теперішню війну в Україні, сексуальне насильство часто використовується як засіб тиску на населення. Постраждалі від таких злочинів зазнають серйозної шкоди – як фізичної, так і психологічної. Саме тому одним із важливих аспектів підтримки постраждалих є впровадження проміжних репарацій, які дозволяють забезпечити негайну допомогу ще до завершення війни та офіційного судового розгляду справи.

Визначимо основні аспекти проміжних репарацій:

Проміжні репарації спрямовані на надання першочергової допомоги постраждалим, що включає як матеріальну, так і психологічну підтримку. Вони мають на меті пом'якшити негативні наслідки насильства для жертв, забезпечуючи доступ до медичних і соціальних послуг, зокрема до центрів психологічної реабілітації.

Типи репарацій:

- Фінансова підтримка: Одним із видів проміжних репарацій може бути фінансова допомога для постраждалих, яка дозволяє покрити витрати на лікування, реабілітацію та інші основні потреби.

- Медична та психологічна допомога: Постраждалі часто потребують негайного доступу до медичних послуг, включаючи хірургічне лікування, психотерапію та довготривалу підтримку для подолання наслідків травми.

- Юридична допомога: Важливо надати постраждалим доступ до правової підтримки, щоб допомогти їм у зборі доказів та ініціюванні судового процесу проти винних осіб.

У забезпеченні проміжних репарацій важливу роль відіграють міжнародні та місцеві організації, такі як ООН, Червоний Хрест, міжнародні правозахисні об'єднання та українські громадські організації. Ці організації можуть сприяти організації центрів реабілітації, консультуванню та фінансовій допомозі постраждалим.

Важливим також є правове забезпечення можливості отримання репарацій для жертв сексуального насильства. Україна активно працює над адаптацією національного законодавства, щоб забезпечити правовий захист постраждалих від воєнних злочинів, включаючи сексуальне насильство, і надати їм можливість звертатися за компенсацією. На міжнародному рівні для цього можуть бути залучені механізми, що передбачають репарації в рамках Міжнародного кримінального суду та ООН.

Верховна Рада ухвалила в цілому законопроект № 10132, який спрямований на підтримку та відновлення прав осіб, постраждалих від сексуального насильства внаслідок війни, розв'язаної російською федерацією [1].

Законопроект запроваджує правовий статус для осіб, які постраждали від сексуального насильства під час війни, а також для членів родин загиблих чи померлих жертв такого насильства. Українців, які відповідатимуть критеріям, затвердженим спеціальною комісією, будуть вносити до єдиного реєстру.

Також у законі передбачено нормативне визначення сексуального насильства, пов'язаного з агресією Росії проти України. Серед видів такого насильства визначено:

- зґвалтування;
- примусова стерилізація;
- примусовий аборт;
- примус до проституції;
- сексуальна експлуатація;
- примус до статевого акту з іншою особою;
- примус до споглядання статевого акту;
- сексуальне рабство;
- примусове обрізання;
- кастрація;
- каліцтво статевих органів;
- примус до оголення;
- інші форми сексуального насильства відповідної тяжкості [1].

Документ передбачає механізм надання термінових репарацій постраждалим та їхнім родинам, включаючи фінансову підтримку, невідкладну медичну та психологічну допомогу, а також юридичний супровід.

Законом також передбачено створення Фонду невідкладних компенсацій, одним із джерел фінансування якого будуть кошти, стягнуті з країни-агресора, зокрема у вигляді репарацій або стягнень у порядку зворотної вимоги (регресу).

Але на сьогодні держава не має жодних спеціалізованих послуг для постраждалих від сексуального насильства як воєнного злочину. 80% допомоги, яка надається постраждалим – це допомога від громадських організацій.

В рамках пілотного проекту з Невідкладних проміжних репарацій для постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом надається фінансова допомога. Цей проект реалізується Глобальним фондом тих, хто пережив насильство (Global Survivors Fund (GSF)).

Основна ціль проекту – забезпечити доступ постраждалим від СНПК до невідкладних проміжних репарацій.

У межах Пілотного проекту 500 постраждалих від СНПК отримають проміжні компенсації в розмірі 3000 євро. На сьогодні до мене вже звернулось 6 осіб, які виявили бажання взяти участь у проекті.

З дозволу постраждалих Омбудсман України Дмитро Лубінець передає їхні контакти Глобальному фонду, щоб забезпечити їм доступ до невідкладних проміжних репарацій. У фонді запевнили, що всі заявки розглядатимуть конфіденційно та неупереджено.

Участь у цій програмі не обмежує права постраждалих звертатися за допомогою в інших проектах!

Станом на листопад 2024 року понад 300 українців, які зазнали сексуального насильства, пов'язаного з війною, вже отримали виплати в рамках цієї програми. Кожен постраждалий отримав репарації в розмірі 3 тисяч євро.

Але маємо серйозні виклики у впровадженні проміжних репарацій: існує багато труднощів, зокрема брак ресурсів, відсутність доступу до окупованих територій, культурні та соціальні бар'єри, що можуть стримувати звернення

постраждалих за допомогою. Ці бар'єри потребують додаткової уваги та розробки механізмів подолання.

Отже, проміжні репарації є важливим елементом підтримки постраждалих від сексуального насильства, особливо в умовах війни, коли офіційні судові процеси можуть бути затягнутими або обмеженими. Надаючи негайну допомогу та підтримку, держава разом із міжнародними партнерами здатна не тільки допомогти жертвам подолати наслідки насильства, а й закласти основу для довготривалого процесу відновлення та справедливості.

Список використаних джерел

1. Проект Закону про статус осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Російської Федерації проти України, та невідкладні проміжні репарації від 09.10.2023) URL: blob:https://itd.rada.gov.ua/4f065936-b90d-4238-8ce0-5306a92dfc26

2. Репарації постраждалим від насильства під час війни. Презентація результатів проекту. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3922138-reparacii-postrazdalim-vid-nasilstva-pid-cas-vijni-prezentacia-rezultativ-proektu.html>

Скрильник О. О.,
к.ю.н., доцент кафедри
публічного управління, адміністрування та права,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Бодня В. В.
здобувач спеціальності «Право»,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ВИКЛИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОСВІТУ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Через вторгнення Російської Федерації на територію України майже всі сфери суспільного життя країни зазнали серйозного впливу та були випробувані на стійкість. Одне з найважливіших прав людини – право на освіту, закріплене